

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Kako je z zimskim požlahtnenjem ameriških trt.

Do zdaj priporočalo se je pri nas le tako znano zeleno ali poletno požlahtnenje ameriških trt. Na Ogorskem, kjer je ta način požlahtnenja že davno pred nastopom trtne uši poznan bil, rabili so ga za precepljenje tako zvanih oprhljivih ali fratljivih trt, katere so potem cepljene pogrubali — nočejo dandanes o zeleni požlahtnitvi nič vedeti. Isto tako tudi Francozi ne, marveč prvi in drugi potegajo se le za zimsko požlahtnitev ameriških ključev, oziroma ameriških bilf.

Ker ste Francoska in Ogorska tako odlični, reči se sme najodličnejši vinorodni deželi Evrope, je pač zanimivo zvedeti, zakaj da se v njih za poletno ali zeleno požlahtnitev ameriških trt ne porajta, marveč le po zimski teži skoraj leto vrši. Stvar je taka-le. Zelena požlahtnitev ima napako na sebi, katere jo za uporabo v veliki meri, kjer se hoče velike vinograde v kar le mogoče kratkem času z cepljenimi ameriški trtami z nova zasaditi skoraj nemogoče store. Ogrji in Francozi trdijo, da je zelena požlahtnitev le za prav majhne vinogradnike na mestu, pa še ti da potrebujejo za zopetno popolno zasaditev svojih uničenih vinogradov dosti preveč časa. Količkaj velik vinograd je z pomočjo zelenega požlahtnenja ameriških trt v najboljšem slučaju v 6.—8 letih črez in črez zadosti gosto sè cepljenimi trtami zasajen; med tem ko je z pomočjo zimskega požlahtnenja že koj v prvem, ko se ga zasadi. Tako trdijo skušeni Francozi in po njih poučeni Ogrji. Od tod pride, da napravljajo na Francoskem in po francoskem izgledu in navodu tudi po Ogrskem velikanske trtnice, o katerih o največji meri z pomočjo zimске požlahtnitve ameriške ključe ali pa ameriške bilfe požlahtnujejo, tako da jih potem kakor jedno ali pa dveletne cepljene ameriške bilfe v pravi gostoti iz trtnic v vinograde presajajo.

Z veseljem zamoremo objaviti, da smo tudi na Kranjskem že na tem, da bodoče leto že v tem smislu velik korak storimo. Ker so se letošnje

poskušnje se zimskimi požlahtnitvami ameriških trt po francoskem načinu v kljub neugodnemu svetu, posebno pa v kljub prav neugodnemu spomladanskemu — presuhem — vremenu še prav dobro sponesle, pričelo se bode bodoče leto v prav veliki meri sè zimskimi požlahtnitvami. Požlahtnitve, katere se bodo dobro sponesle, odprodajalo se bode kakor jedno ali dveletne bilfe po prilično nizki ceni posestnikom vinogradov. Pa tudi na obširnih treh zelenjadarskih vrtih deželne prisilne delalnice v Ljubljani se bode na jednaki način ameriške trte požlahtnjevalo ter oddajalo. Tako bode sedaj vsako leto prav obilni in dragoceni material za zasaditev novih vinogradov našim vinogradnikom na razpolago. Sicer si bodo naši vinogradniki tudi sami lahko cepljene ameriške trte po francoskem načinu pridelovali, to ni nikaka umetnija, prav priprosta reč je, ako — se jo je človek priučil. Da se jo bode pa vsak lahko priučil, v ta namen priredjeni bodo na Grmu, kakor tudi v Vipavi, gotovo posebni tečajji, kakor so za zeleno požlahtnenje do sedaj vsako leto priredjeni bili.

Tako bodo prišli naši vinogradniki do tega, da bodo svoje nove vinograde sè že cepljenimi ameriški trtami zasajali, katere jih bodo veliko hitrejše do zaželjenega cilja, to je do polnega rodovitnega vinograda dovedle, kakor pa so to zelene požlahtnitve v stanu.

Tukaj popisovati, kako da se zimске požlahtnitve izvršujejo, kako v trtnico ukladajo, tam naprej goje, ne kaže; kajti kakor je stvar priprosta, najnatančnejši popis — posebno brez dodanih podob, koje nimamo, je ne more tako pojasniti, kakor jo pojasni kratki pogled v praktično izvrševanje dela samega. Zato opozarjamo že danes naše vinogradnike, da ugodne prilike, katere bodo gotovo v pravem času pripravljena, ne opuste, marveč se v obilnem številu praktičnega razkazovanja na Grmu udeležo.

Starišem beseda.

Bliža se novo šolsko leto in marsikateri stariši premišljujejo, ali bi dali svojega sina v latinske šole ali ne. Radi bi preskrbeli boljši in lažji

kruh otroku, zbuja se jim tudi v srcu želja, da bi ga videli kedaj spoštovanega gospoda, ki bi jim bil v čast in podporo; a boje se velikih stroškov dolgoletnega šolanja in težko pogrešajo pri domačem delu krepkega dečka.

Kaj bomo svetovali tem starišem? Vestno naj se posvetujejo z domačimi učitelji, ki jim bodo povedali, če je sin zadosti nadarjen, da bode kos šolskim zahtevam. Kajti milo se človeku stori, videti dečka nenadarjenega, ki ga nespametni stariši silijo v šolo. Revež se trudi noč in dan brez vsacega upanja, da bi dosegel katerikrat svoj cilj; sred pota omaga telesno in duševno in ostavi šolo, ko se je kmetskega dela odvadil in za višje duševno delo še sposoben ni. Zdaj pride domu, ko ni ne kmet ne gospod; prične se očitanje, zbadanje, koliko denarja da je zapravil, kako požiral žalje svojih bratov in sestrah, ko je vendar sam popolnoma nedolžen in krivi le oni, ki so nespособnega silili v šolo. Kajti, stariši, ne mislite, da je mlatiti ali kositi hujše kakor učiti se nenadarjenemu učencu.

Toda dobro! Vaš sin je nadarjen; gospod učitelj Vam je to zatrdil in Vas celo spodbudil, da ga dajte v šolo. Ima pa li tudi veselje do šole?

Če tega ni, ne pomaga vsa nadarjenost nič. Saj veste, najkrepkejši mlatič, če poléga v senci, ne omlati nič. Srednje nadarjen učenec, ki je pa priden in ima veselje do učenja, opravi mnogo več, kakor prav nadarjen, ki se zanaša na svoje darove, a nima stanovitosti. Je li kaka škoda, če postane taka bistra glava, ki pa ne mara za knjigo, samo kmet, rokodelc ali obrtnik? Nikakor ne. Bistrih glav potrebujejo vsi stanovi, in pameten, pošten, priden kmet ali rokodelc je večega spoštovanja vreden in mnogo koristnejši državljan kakor visoko stoječ uradnik, ki ne spolnuje svojih dolžnosti.

Toda Vaš sin ni samo nadarjen, on se tudi rad uči. Tak je za šolo in pripeljite ga v mesto v Božjem imenu. A ne mislite le, kako bi ga kar odrinili od sebe, kako bi se ga odkrižali in skrb zanj navalili drugim, dobrim ljudem! Koliko se dandanes toži, kako poredni, neubogljivi so otroci! A, dragi stariši, je li Vam že katerikrat na misel prišlo vprašanje, če pa Vi spolnujete dolžnosti proti svojim otrokom? Če jih učite zmernosti in pridnosti, kak pa jim dajete zgled? Če vam zbolí živinče, letate od soseda do soseda in poprašujete za svet, ali se za bolnega otroka tudi toliko menite? V gostilni Vam nobeno vino ni predrago; ko pa iščete stanovanje za svojega otroka, le gledate, kje bi bilo za par krajcarjev cenejše, če je še tako slabo, če Vam tudi utegne spriditi sina na duši in na telesu. — Tudi stariši imajo dolžnosti do svojih otrok in skrbeti morajo zanje dušno in telesno. Poskusite enkrat doma in recite hlapcu,

naj gre lačen na delo ali pa naj si gre najprej hrane prosit po vasi, potlej pa naj ide na polje! Kaj Vam bode pač povedal! Vaš sin pa naj se lačen uči? In po mestu ga poženete, da si sam hrane prosi? Kako hvaležnost, kako pokorščino morete zahtevati potem od otrok, katerih niste ne hranili, ne oblačili in za katere ste menj ko se dá skrbeli!

Da se toliko nadepolnih, nadarjenih mladeničev pogubi po naših šolah, tega so veliko krivi malomarni, brezskrbni stariši. Kake dolžnosti imate torej, ko ste sprayili v šolo svojega otroka, najdražji zaklad, ki ga Vam je Bog izročil, in od katerega boste dajali račun? Skrbno izberite stanovanje, kateremu boste izročili sina. Najcenejše ni vedno najboljšo, in sam naj si učenec ne izbira stanovanja; kajti izbral si bo tako, kjer bode vžijal največ prostost, kjer se gospodinja ne bode brigala, kaj počne, kako se vede, kako se uči, samo da plačuje redno. — Potem morate gmotno skrbeti zanj, da ne bode stradal. — Pa porečete, ne moremo. — A doma mu morate vendar tudi jesti dajati in ko dorase, šteti mu doto. — Res da je mnogo blagih dobrotnikov v mestu, ki store za ubogo dijaštvo kar je v njih moči. A preveč bremen se tem ne sme nalagati, in za svoje otroke po moči skrbeti je v prvi vrsti dolžnost starišev. Drugi pravijo: Saj plačujem hrano in stanovanje in držim fantu inštruktorja; kaj hočem še več? — Vi morate gledati, če spolnuje tudi gospodinja, kateri ste izročili fanta, svoje dolžnosti. Pridite pogledat v mesto, kadar koli morete, ne da bi se prej naznanili. Pridite pogledat zjutraj, če se pripravlja za šolo Vaš sin, in opoludne, da boste zvedeli, kako hrano da ima, in zvečer, da boste videli, kaj počne in če je doma. Tako boste spoznali, je li stanovanje dobro ali slabo.

Inštruktorjev ne jemljite svojim otrokom na svojo roko ali na prošnjo svojega sina. Vprašajte marveč za svet učitelje, ki Vam bodo povedali, če je inštruktor potreben ali ne, in ki Vam bodo tudi povedali, kateri inštruktor bi bil dober in kateri ne. Kajti slab inštruktor ni samo brez koristi, ampak celo škodljiv. V peti in šesti latinski šoli se še dobi dijakov, ki se niti učiti ne znajo. Kako tudi! V nižjih razredih so imeli inštruktorje, ki jih niso vadili v mišljenji in ne navajali k samostojnemu izdelovanju šolskih nalog, niti jih učili razumevati, kar beró in govoré, ampak na pamet se vse učiti; ti inštruktorji so jih tudi odvrčevali od pazljivosti v šoli. Kajti si misli marsikak zanikern učenec: Kaj bom pazil v šoli; saj imam inštruktorja, ki mi bo doma vse prežvečil! Tako ne izuri tak učenec svojega razuma ne v šoli, kjer ne pazi, ne doma, kjer se uči le na pamet. S silno težavo se prerije semter-tja do višjih razredov; a zdaj pa glej čudo: oni, ki se niti sam

ne zna učiti, ponuja se za instruktorja nespametnim starišem in zanikernim učencem. Ne jemljite torej, stariši, nikogar za instruktorja svojemu sinu, predno se niste posvetovali z učiteljem.

A kako je to vendar, da Vi, stariši, o telesni boleznih svojih otrok poiščete zdravnika; da kader Vam oboli živinče, ne ustrašite se dolgega pota in hitite čez hrib in dol do razumnega moža, ki bi Vam povedal kako zdravilo: do učiteljev svojih otrok pa, ki najbolj poznajo njih dobra in slaba svojstva, se ne potrudite niti takrat, ko pridete po drugih opravkih v mesto.

In vendar bi učitelji, bi ravnatelj večkrat tako rad govoril z Vami o Vaših sinovih in Vam svetoval in Vas sam poprašal o vzroku njih nedovoljnega napredka, spremenjenega vedenja, slabega zdravja in o tem in onem, kar se tiče dušne in telesne blaginje Vaših otrok. Kajti v svesti so si učitelji svojih dolžnosti in vedo, da so učencem namestniki starišev in gorko jim bije srce za izročeno jim mladino. Zaupajte jim torej, stariši, pridite posvetovat se ž njimi, kolikorkrat morete; kajti le kader šola in dom skupno delujeta, zamore šola doseči svoj cilj in dovesti učence tja, kamor so jih namenili stariši, ko so jih prvokrat pripeljali v šolo.

Po dolenskem katoliškem shodu.

Lepše bi se ne mogla praznovati obletnica I. slovenskega katoliškega shoda, nego se je praznovala z zadnjim shodom „Kat. polit. društva“ v Novem Mestu. S tem veličastnim shodom se je lepa dolenska stran odločno postavila pod zastavo I. slov. kat. shoda.

Znano je gotovo vsakemu več ali manj, da je med Slovenci tudi mnogo takih, ki bi lani radi vtopili v žlici vode katoliški shod v Ljubljani, ko bi se dalo, in katerim je tudi dolenski shod trn v peti. Kakor so lani blatili in smešili vseslovenski katoliški shod, tako delajo tudi z dolenskim. Da bo tako prišlo, vedeli smo naprej. Nekaj moramo pri tem omenjati. Shodu se ni mogla očitati nobena stvar, ki bi kaj ovrгла. Vse, kar se je pisalo zoper njega, bilo je le podlo, škodoželjno posmehovanje in zaničevanje, ki vršiči v prav babji jezici, češ, „saj niste nič dosegli.“ Ljubeznjivi „Rodoljub“, ki ves gori za liberalni napredek, ni vedel, ali bi dolenski shod hinavsko prezrl, ali bi ga omenil. Storil je zadnje; a kako? Med drugim pravi v kratkem poročilu o njem, da se je zbralo „primeroma prav mnogo ljudi“, (številpa ne pove v svoji liberalni sramožljivosti) in da so „proti nebu zavijali svoje oči“. Tako in enako posmehovanje, kakoršno slišimo časih iz ust populčnih pobalinov, shodu ne more škodovati, temveč le koristiti.

26. avgusta je deželni in državni poslanec g. Šuklje sklical volilni shod, ki se je vršil v Novem Mestu na Brunnerjevem vrtu. Poročal je o dolenskih cestah, o vodnih napravah in o svojem delovanju v obeh zbornicah. Pri celem shodu pa se je jako malo govorilo o vsem tem; skoro tri četrtine vseh govorov je bilo golo zabavljanje zoper dolenski katoliški shod in zoper „moderno-klerikalno stranko“. Shoda se je udeležilo le kakih deset meščanov, a še ti niso bili vsi pristaši gospoda poslanca, vsi drugi so bili zvečine uradniki in pisarji. Gospod poslanec je izjavil, da k „moderno-klerikalni stranki“ nikoli ne pristopi. Izrekla se mu je na predlog novomeškega gospoda župana zaupnica. Ko bi bilo še kaj drugih volilcev zraven, glasila bi se zaupnica precej drugače. Zaslužili bi gospod poslanec zaupnico, pokazali bodo njegovi volilci morda kmalo v dejanju.

Naj se ugovarja in zabavlja dolenskemu katoliškemu shodu kolikor hoče, vpliva mu ne vzame nobeden! V 10.000 izvodih krožijo govori, ki so se tu govorili, po celi Sloveniji kot priloga „Dol. Novicam“ in „Domoljubu“ — ljudstvo jih marljivo čita in premotruje. Tak shod, kakor je bil zadnji volilni shod g. Šukljeja, kaže le popolno onemoglost liberalno-napredne stranke. Da, tudi Dolenjec se prebuja!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor se snide koncem septembra ali v začetku oktobra.

Na **Moravskem** se zadnji čas pojavlja živahno katoliško gibanje. Ustanovilo se je po deželi več katoliško-političnih društev. Sedaj nameravajo sklicati katoliški shod za Moravijo. V to svrhu so že vprašali nasveta nadškofa dr. Kohna.

Na **Češkem** se snuje kmetska stranka, ki hoče biti povsem nezavisna. Nedavno se je še pogajala z Mladočehi, a ker je bilo vse brez uspeha, sedaj že napadajo nje, češ, da se niso nič pobrili za kmetski stan v državnem zboru.

Nov denar dobivamo vedno bolj y roke, a zlatega ne dobimo skoro nič. Pravijo, da ga sploh ne bomo veliko dobili, ker je zlato vedno dražje, zlasti ker tudi Amerika vpeljuje zlato veljavo. Zmerom bolj se kaže, da bodo res le judje in drugi bogatini imeli dobiček od nove veljave.

Iz **Mažarije** se sliši vedno kaj novega, a lepega nič. V Velikem Varadinu so pobili Mažarji okna rumunskemu škofu Pavelu, rumunski cerkvi in semenišču, bojda le zaradi tega, ker škof ne pusti, da bi se Rumuni pomažarili. Minister notranjih stvari je naperil zoper škofa preiskavo, češ, da zatira Mažarje s tem, da veli svojim duhovnikom, naj Rumuncem pridigujejo v rumunskem

jeziku, ne pa v mažarskem. To je res pristni „mažarski“ greh. Oj, sveta neumnost mažarska!

Kaj je novega po širokem svetu?

Med pruskimi Poljaki sta se osnovali dve stranki: vladna, ki je zadovoljna z vojaško predlogo in nezavisna narodna, ki je proti predlogi. Nejedinstvo ne bo koristila.

Zadnjič smo poročali, da so se vršile v **Bolgariji** volitve v narodno sobranje brez vladnega vpliva. Vkljub temu je bilo izvoljenih 150 vladnih in le 9 upornih poslancev. To predobro kaže, da knez Ferdinand in prvi svetovalec njegov Sтамbolov trdno sedita na svojih sedežih. Odstavljeni metropolit Klemen, ki je vedno škilil v Rusijo, šel je v pregnanstvo; za slovo mu niti pes ni zalajal.

Volitve na **Francoskem** so se skončale za katoličane jako slabo. Kam pride še ljudstvo, ki voli svojeglavno očitne sleparje, kakoršen je n. pr. Wilson?

Ameriški Slovani bodo sklicali letos, povodom Kolumbove razstave v Chikagi vseslovanski shod, h kateremu se snidejo zastopniki vseh slovanskih rodov: Čehi, Poljaki, Slovenci, Rusi, Slovaki, Hrvati in Srbi. — Svetovno razstavo v Chikagi je obiskalo v prvih dveh mesecih 3,721.140 ljudi.

Piše se nam:

Iz **Hinj.** — Dné 15. avgusta praznovali smo v Hinjah nenavadno slovesnost, kakoršne ta duhovnjaja vže dolgo — nad 20 let ni čakala. V spremstvu mnogih duhovnikov sredi nešteviljnega ljudstva stopil je mej slovesnim zvonenjem in pokanjem topičev tukajšnji rojak g. Gregorij Pečjak po-dovršenih bogoslojskih študijah v Inomostu prvokrat pred altar Gospodov v krasno ozaljšani cerkvi M. B. Dan je bil kakor navlašč za tako svečanost najlepši, in vrli farani delali so na vso moč, da je bilo krog cerkve vse prenovljeno, z vency zastavami okrašeno in ničesar niso opustili, kar bi moglo povečati to redko slovesnost. Vidno se je bralo neizmerno veselje na njih obrazih ves čas pripravljanja; zakaj vse to ni veljalo samo gospodu novomašniku, marveč slavili smo 100 letnico odkar je bila ustanovljena naša župnija. V ta namen smo v veličastnem sprevodu okrog vasi hvalili Boga in molili za ustanovitelja te duhovnije.

Slavnosti primerno govoril je g. profesor Tomo Zupan iz Ljubljane, ki je v krepkih ter navdušenih besedah razlagal trojno oblast duhovnikovo. Petje pri službi božji je bilo kaj lepo ubrano, oskrbeli so ga dijaki iz Alojzijevišča. Sploh se je vršilo vse v najlepšem redu. Ves dan nisi zapazil niti najmanjše neprijetnosti ali nerodnosti, kar se pogostokrat dogaja o takih prilikah.

Kakor povsod, vrstile so se tudi tu pri obedu razne napitnice, dokler se nismo razšli z zadovoljnim in radostnim srcem, želeč gospodu novomašniku največo srečo v novem stanu ter neupogljivo vztrajnost in neumorno delavnost v svojem vzvišenem poklicu.

Iz **Ljubljanske okolice**, dné 6. avgusta. Naše pošteno kmetsko ljudstvo vedno bolj prebira časopise in knjige slovenske, kar je gotovo jako veselo in častno: tujec nam več ne bode zabavljaj, da smo neomikan narod. Posebno pa mora veseliti vsacega domoljuba, ko vidi, da ljudje berejo večinoma dobre knjige in liste — da so slabi le izjema. Družba sv. Mohora šteje po vseh župnijah veliko udov — a upamo, da jih bode še več. Posebno pridno in z največim zanimanjem pa se prebira vrli „Domoljub“, ki je po številu odtisov svojih prekosil dvakrat vsak slovenski list; pa tudi vaše „Dol. Novice“ prihajajo gori v precejšnjem številu, da-si so pred vsem namenjene vam Dolenjcem. Naročujte in berite je še bolj kakor doslej! Vaš „katoliški shod“ nas je zanimal vže prej, nego smo videli lepi njegov vspeh, a še bolj se ga veselimo sedaj, ko sta nam „Domoljub“ in „Dol. Novice“ prinesla kot prilogo prekrasne govore, katere ste vi poslušali 6. avgusta. Le tako naprej gospoda! Naši ljudje, Slovenci so dobri, le podučujte je, pa bodo vedno tudi dobri ostali — vdani veri, cesarju in domovini.

Večkrat nam pripovedujete, kako se Dolenjci selijo v Ameriko, kar je gotovo žalostno. Domači beže, tuji pa bogate. Pri nas doslej ta selitev čez široko morje ni bila v navadi; letos pa je tudi nekaj mož in mladeničev zapustilo mili dom, podavši se v Ameriko iskat sreče. Ali čuti je, da je ne bodo našli. Ravno danes sem bral list od tacega izseljenca, ki toži, da v Ameriki nima dela. Kjer pa ni dela, tamo ni jela. Radi tega, rojaki, ostanite doma; pridna roka in brihtna glava se bode še vedno preživila. Ubogajte vsaj svareče glasove, ki prihajajo iz daljne Amerike!

Na Dobrovi blizu Ljubljane je starodavna imenitna božja pot, na katero prihajajo „med šmarnimi mašami“ tudi Dolenjci — zlasti z bližnjih krajev. Prav vesel čas je to za Dobrovčane. Ali pretekli teden so bili žalostni: smrt jim je pokosila vrlega župnika g. Jerneja Babnika, ki je jako povzdignil dobrovsko božjo pot ter si sploh pridobil za župnijo obilnih zaslug. Vrli gospod je večino svojega premoženja razdelil vže v življenju — drugo pa je zapustil „Marijanišču“ v Ljubljani, zavodu v katerem se vzgajajo dečki — sirote. Pogreb je bil veličasten, kakor ga je zaslužil blagi župnik.

Letina pri nas je sploh prav dobra, le krmila za živino bode malo in tudi sadja ni obilo. Zadnjičas bi želeli zlasti posestniki bliže Save dobrodejnega dežja.

Iz **Argentinije v južni Ameriki.** (Iz nekega pisma). Bilo je nekega zimskega dné. Nekdo potrka in v sobo stopi neka ženska, katera vsa y solzah jame pripovedovati, da bi rada kaj zvedela o svojem možu, katerega že štiri leta ni domov in o katerem ni nobenega glasu več. Pripoveduje mi, da je prišel neki človek (agent) semkaj in je izvabil njenega moža in še štiri druge, da so šli z njim, češ, da jih čaka v Ameriki jako dobra služba. Predno so pa prišli na morje, ločil je dva, med katerimi je bil tudi njen mož, drugi trije so pa odšli v severno Ameriko. „Bržkone“, pravi na dalje žena, „ga je odposlal ta slepar v „sužno Ameriko“ in da sedaj ne more pisati, ker je sužnik“. Pač primeren izraz „sužna Amerika“, za južno Ameriko in ne bi si skoraj mogel izmisliti boljsega izraza za kraj, kateri je storil že toliko ljudi nesrečnih. Vedno se slišijo novice, kako jih je zopet izpeljal kak slepar v Brazilijo. — O tem nesrečnem možu sicer ne vem ničesar, pač pa mi je na razpolagó neko pismo iz Brazilije, iz katerega posnemam nekatere podrobnosti, da se spozna, kako znajo izvabiti neki ljudje priproste ljudi.

* Bila zanna cerkev zidana 1762
v Hinje 1867, m. 1893, dn. božič 1896, n. 1896 Kp. v Žbku 1896-7,

V Genovi stopili smo na ladjo in tu smo pričakovali vsaj dobro postrežbo, ker se nam je obljubilo, da zdravniki gledajo na to, da se ne rabi pokvarjena hrana. Toda le kake dva dni je bilo dobro, potem je pa vsa jed, napravljena iz moke, tako zelo smrdela, da je nismo mogli uživati, dasi smo bili lačni. Poleg tega nas je pa mučila še morska bolezen, seveda je ta bila za nekatere še bolj nadležna in mučna, kakor za druge. Stanovali smo, kar nas je bilo priprostejših, v manjših sobicah in k obedu smo prihajali v skupno sobo. Jako je bila utrudljiva ta vožnja in ne želim biti več na tistej ladiji. Vendar, vse to bi se še potrpelo, ako bi se zgodilo, kar se nam je obetalo. Agent nam je dejal, da dobimo gotovo delo, ako ne drugače, nam pa avstrijski konzul preskrbi službo. Toda kako smo se opekli. Pridemo v Buenos Aires (mesto v Argentini, republiki južne Amerike), kjer smo izstopili iz barke, a tukaj nismo dobili dela in dejalo se nam je, da naj gremo v Rozario, tamkaj znabiti dobimo kaj posla. Odidemo kar peš, ker nam je jel denar že pohajati, jedino jaz sem imel še nekaj zlatega denarja avstrijske veljave. Ko pa moja dva tovariša zapazita, prosita me na posodo in jaz jima dam, seveda nisem več dobil denarja nazaj. Povprašamo torej v tem mestu, in tu nam odkažejo, da naj gremo pesek kopat, a nihče nam ni dal orodja. Zopet smo si ga morali sami kupiti. Prvi dan smo delali pozno v noč, vročina je pripekala in tudi lakota se je jela oglašati. Hrana je tukaj jako draga in tudi pijača ni poceni. Delo je utrudljivo in še posebno vsled tega obtežno, ker moramo časih vsled vročine prenehati in čakati cel dan ali pa še po dva dni, da nam je mogoče delati. Veliko težavo mi dela tukaj tudi jezik. Jaz znam samo slovenski, tukaj so pa navadno Španci in Portugizi in deloma tudi Italijani. Veliko preglavice mi je delalo, predno sem se priučil potrebnih besedi, da sem si zamogel sam kupiti jedi. Sedaj mi že gre počasi španski jezik, saj sem pa tudi že pet let tukaj. — Privadil sem se tudi tukajšnjemu podnebjju, akoravno težko, da lahko uživam tukajšne jedi, kakoršnih pa v začetku nisem mogel prenašati. Zime tukaj skoraj ne poznamo. Snega še nisem videl. V decembru je velika vročina in le proti koncu postane nekoliko mrzleje in na vodi se napravi neka mrena iz ledu, in v kakih 13. dneh je že zima v kraju.

Letina je jako dobra, posebno lanu in riža ljudje veliko pridelajo. Gorje pa ljudem, ako pridejo kobilice nad žito. Tedaj je pa vničeno vse trudapolno delo. Kakor bi pokosil s koso, tako je za njimi po polju. Seveda jih ljudje na vse načine preganjajo, vendar jih je pa pri vsem tem veliko. Največ jih vniči dež, ako pade nanje ravno takrat, ko prihajajo iz zalege. Kadar leto obrodi, so ljudje srečni, kadar pa vniči polje ta mrčes, so pa strašni reveži in navadno sledi potem dragina.

Delati moram skoraj zmiraj, in to mi je najhuje, ker tudi ob nedeljah nimamo počitka. Rad bi šel časih k sveti maši, toda predač je, in skoraj nemogoče. Časih se zberemo skup in molimo, časih pa sam molim. In to me sili, da neizrečeno želim prej ko mogoče si zopet toliko pridobiti, da se vrnem v ljubljeno mi domovino. Flijaron.

Domače vesti.

(Odlična gosta.) Dne 21. avgusta sta prišla ogledovat bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji generalni prior celega reda P. Kasijan Gasser iz Rima

in provincijal avstrijske provincije P. Emanuel Leitner iz Gradca. Poslojpe že prirejajo v bolnišnico. V kratkem pride sem doli kot voditelj in nadzornik vseh del P. Kajetan Popotnik, rodom koroški Slovenec iz Ziljske Doline, sedaj častni prior v Št. Vidu nad Celovcem.

(Volilni shod) je sklical 26. avgusta zvečer državni in deželni poslanec g. Šuklje v Novem Mestu na Brunner-jevim vrtu. O njem poročamo na drugem mestu.

(Pevski večer) priredi „Dol. pevsko društvo“ na vrtu gostilne g. M. Brunerja v Novem Mestu v nedeljo dne 3. t. m. Na vsopredja je petje in godba. Začetek ob 8. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi Odbor.

(V St. Jerneju) bo 11. sept. velezanimiv dan. Dopoldne bo premovanje konj ter nakupovanje konj za c. in kr. vojno, popoldne bo pa peta dirka, za katero so letos izvanredno velika darila. Konjerejski odsek je zaradi ugodnosti občinstva preskrbel veliko in lepo tribino; vstopnina na tribino stoji 20 kr. za splošni prostor in 50 kr. za prostor, koder je presojevalna komisija.

(Umrl) je 21. avgusta č. g. Lavrencij Urbanija, župnik v Žaljni, preje na Mirni.

(Umrl) je v Ljubljani 25. avgusta J. Horak, jako odličen meščan ljubljanski, odlikovan z zlatim križem za zasluge. Rodom Čeh je živel v Ljubljani že blizo 60 let; bil je vrl mož, odločen narodnjak. Naj počiva v miru!

(Na sv. Višarje) pelje zadnji letošni posebni vlak po jako znižani ceni iz Celja in Brezic okoli polu 7. ure zjutraj v soboto 2. septembra t. l. in sicer skozi Celovec, ter odhaja iz Maribora ob 6. uri 25 m. zjutraj. Vozni listki dobivajo se tudi pri vlaku. Na mnogobrojno udeležbo se uljudno vabi ter za sotrud v prospeh lepo prosí.

(Slovenci v Clevelandu) v Severni Ameriki so dobili svojega duhovnika Vida Hribarja, rodom iz Zgornjega Tuhinja pri Kamniku; 29. julija je bil posvečen v mašnika.

(Huda vročina) je bila pretekli teden. V Kandiji je 21. avgusta neka romarica umrla za solnčarico, ko se je peš vračala domov.

(Radeški most) se bo vendar-le zvršil. Deželna vlada je že dovolila, da se sme narediti pri Radečah železen most čez Savo.

(Grajenje dolenske železnice) vzbuja vedno več nevolje. Vsakega vernega katoličana boli srce, če vidi, da se ob nedeljah tudi med službo božjo tikoma pri cerkvi, v kateri se vrši ravno služba božja, kamen razbija in zida, da daleč okrog jek odmeva, kakor se to godi na dolenski železnični progí ob Št.-Lovrencu. Samo nekaterih višjih gospodov ne boli, kateri so po državni postavi zavezani čuvati, da se nedeljski mir ne kali in služba božja ne moti. Seveda kdor ima zagotovljen svoj kruh po paragrafih, tak se ne meni za cerkvene in božje zapovedi, pa tudi takim kruhek večkrat izpodleti. — Nedavno je prišlo zopet mnogo restantov iz Maribora delat dolensko železnico. Domači delavci pa nikjer ne morejo dobiti dela. Je-li to pravično?

(Ne v Ameriko!) Vedno pogostejši so opomini, naj ljudje nikar ne silijo v Ameriko, ker dela pomanjkuje tudi tam. Mnogi slovenski delavci tožijo, kako stradajo, ker nikjer ne morejo dobiti dela. Nekateri se že vračajo domov. „Amer. Slovenec“ piše 4. avg.: „Zadnji čas imajo rudarji kaj borno življenje.

Od kraja do kraja hodijo in vprašujejo po delu, vendar stalnega dela v rudnikih in topilnicah ne dobé nikjer in ga tudi ne bodo dobili pred jednim ali dvema mesecema. Velika večina Slovencev, kar jih pride iz Evrope se potakne po topilnicah in rudnikih, ker se tukaj pri jako mučnem in težavnem delu najhitrejšje prisluži. Njih življenje je nestanovitno, borno in nemirno. Raztreseni po vseh državah so v vedni dotiki z najrazličnejšimi drugoverniki, ki jim ne malokrat omajajo versko prepričanje in jih zvabijo v svoje zanjke, kjer pozabijo vero, narod, domovino in se odtujujejo svojim lastnim rojakom v Ameriki. Zato, Slovenci, ne hodite brez miselno z doma, z dežja pod kap!

(Nove knjige). V obletnici I. slov. kat. shoda je izšla lična knjižica z naslovom: „Resolucije katoliškega shoda“. Ta knjižica daje nasvete, kako naj bi se čim preje izvedli načrti, katere je sestavil kat. shod. Priporočamo jo kar najgorkejšje vsem čitateljem zlasti pa nekoliko naobraženim. — Drugi knjižici je naslov: „Izlet v Carigrad“. V njej podaja A. Aškerc potne črtice v jako mikavni obliki. Knjižica ta je le za naobražene ljudi. Stane po pošti 25 kr. in se dobi v Ljubljani v „Narodni tiskarni“ ali pri knjigarju A. Zagorjanu. — Tretja knjiga je naslovljena: „Barvaste črepinje“, zbirka povesti in pesmi, katere je češki spisal Vrchlicky, poslovenil pa J. Skalar. Prodaja jo Giontini v Ljubljani, a ne moremo jo priporočati z mirno vestjo. Ime pisateljevo je jako razvpito. Vse te povesti so tako nenavadne, da človeka skoro zbegajo in prestrašijo. Za mladino to nikakor ni.

Razne vesti.

* (Ali je Bog?) Na Ogerskem nekje živi mesar ki je še nedavno bil bogatin in je zaradi tega živel s sosedi v vednem prepiru. Dne 5. t. m. je hotel ravno neko kravo zaklati, ko se usuje toča na polje. Silno zakolne, dregne z nožem proti nebu in zarenči: „No, ali je Bog? Glejte, kako toča zbija! Jaz pravim: da ni Boga!“ V tem hipu udari strela v hišo, kjer je bil in ga podere na tla. Ko se zopet zave, bila mu je prva beseda: „Bog je!“ In še sedaj vedno le pomavlja: „Bog je! Bog je!“

* (Vas prišla na boben.) Hudo je pri nas na Kranjskem, a tako pa le ni, kakor na otoku Sardiniji, kjer tamošnji uradni list naznanja, da se na dražbi proda 500 hiš v vasi Gattelli, torej skoro cela vas, zaradi zaostalih davkov.

V Novo Mesto vračujoča se pisma:

Maria Skedl, Triest — Franc Papež, Calomet — Johann Plut, Winona — Clemen Bresovar, Calomet — Franc Sešek, Stelton — Maria Urajnar, Nassenfuss — Josef Rosenberg, Seifnitz — Johann Križman, Trifail Rozalja Habine, Mirna — Franc Perkec, Campogrande Franz Kos, Caamaz — Maria Hrovat, Superior Strit Jakob Hren, Bluff — Maria Sterk, Alten Markt — Franc Zelinka, Neu-Cilli — Johann Udovič, Joliet — Franc Hribar, Loudon — Johann Jenič, Stelton — Franca Hubler, Herschitz — Ludmilla Oblak, Barthelmä — Florian Zmajšek, Gradec — Michael Staniša, Montain — Miha Skedel, Metlika — Franc Kobe, Chicago.

Listnica uredništva.

Sršenu v Št. Rupertu. Tako robotih in neotesanih dopisov me sprejmemo. Prvi dopisnik je prezanesljiv mož, nego da bi ga vašje zmerjanje ugnalo.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze prijateljskega sočutja mej boleznijo in o smrti, za darovane krasne šopke in za nepričakovano obilno spremstvo, moje nepozabljive so-proge, oziroma matere, hčere, sestre, svakinje in snah, gospé

Marije Petrič roj. Zupančič,

k nje zadnjemu počitku, izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, in sploh vsem blagim spremljevalcem tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo. Ni mi mogoče, se vsem zadostno zahvaliti, a preverjeni naj bodo vsi, da mi je to v moji neizrekljivi tugi v največje tolažilo.

Novo Mesto, dné 16. avgusta 1893.

(200)

Makso Petrič.

ZAHVALA.

Za obilne obiske in milo sočutje mej boleznijo in o smrti moje srčno ljubljene hčerke, oziroma sestrice

Ljudmile Delhunija,

kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri sprevedu k večnemu počitku, izrekam tem potom vsem prijateljem, znancem in sploh vsem, ki so se spreveda udeležili, posebno njenim prijateljicam za prekrasni venec, svojo najsrčnejšo zahvalo.

(208)

Žalujoči ostali.

Predsednik sl. čitalnice novomeške je izročil podružnici sv. Cirila in Metoda 17 gl. 61 kr. kot čist znesek prostovoljnih doneskov pri gledališki predstavi dné 19. avgusta. — Za požrtovalni trud, izreka p. t. diletantom in sl. odboru novomeške čitalnice najtoplejšo zahvalo.

Načelnništvo podružnice sv. Cirila in Metoda v Novem Mestu.

Št. 16714

Razglas.

Na pomlad leta 1894 se bodo iz državnih trtnic v Nižje avstriji, Štajarskem, Kranjskem in na Primorskem sledeče ameriške trte, kolikor jih bude v zalogi, prosilcem iz od trtne uši zakuženih krajev oddale in sicer za:

- tisoč reznikov Riparije sauvage in selectione, Solonis Rupestris in York Madeira tri goldinarje.
- Riparia portalis, Pailleres, Perrier in Jaquez po šest goldinarjev.
- vkoreninene trte pa brez izjeme tisoč po deset goldinarjev.

Brezplačno se zamorejo trte izjemno samo takrat oddati, ko bi se trtni matičnjak nameraval napraviti iz kakega občinskega ali družbenega zaklada, in da bode obstanek take ustanove najmanj 10 let zagotovljen.

To se daje po ukazu visoke c. kr. deželne vlade z dne 10. avgusta 1893 št. 10853 s tem dodatkom obče naznanje, da prošnje za prepust trt se morajo pri dotičnem okrajnem glavarstvu pismeno brez koleka ali pa ustmeno zadnji čas do 1. oktobra 1893 vložiti.

C. kr. okrajno glavarstvo v Krškem,

dné 20. avgusta 1893.

V prodajalnico z mešanim blagom sprejme se

učeneo.

dobro izobražen, kateri je vsaj en razred latinskih šol dovršil in je lepega vedenja. Več pové

(209—1)

F. Skušek v Metliki.

(202)

Dražba!

8. septembra ob 4. uri popoldne bo v Št. Jerneju na prostoru konjske dirke zmanjševalna dražba za oddajo stavbe ter priprave potrebnega lesa za hlev za žrebeta. Podjetniki, trgovci z lesom, tesarji in izdelovalci cementne strešne opeke, se vabijo k tej zmanjševalni dražbi s pristavkom, da si dotle načrt, stroškovnik in pogoje lahko v občinski pisarni ogledajo.

Predstojništvo kmetijske podružnice v Št. Jerneju.

Dražbeno naznanilo.

Preložitev okrajne ceste v Žužemberku bode se potom zmanjševalne dražbe oddajala

dne 3. septembra 1893 pri okrajnocestnem odoboru v Žužemberku od 2. do 4. ure popoldne.

Po načrtu znaša preložitvi odmerjena proga 620 m ali 327 sežnje; troški za to preložitev pa so odmerjeni na 4936 gld. 09 kr.

K tej dražbi vabijo se podjetniki s tem pristavkom, da so jim dotični načrti, preudarki troškov in drugi stavbinski pogoji na razpolago v pisarni okrajnocestnega odbora v Žužemberku h. št. 91 vsak dan ob navadnih uradnih urah.

Kdor želi, vdeležiti se dražbe, ima položiti pred njenim pričetkom 5% (246 gld.) varščine, katero bode moral prejemnih povišati po končanej dražbi in zaključku zapisnika na 10%; vsem drugim se bode pa vrnila takoj.

Pravilno sestavljene in zapečatenе pismene ponudbe (oferte), kolekovane s kolekom 50 kr., katerim je priložena 10% varščina, polagati je najkasneje do dne 3. septembra 1893 pred pričetkom ustne zmanjševalne dražbe.

Okrajnocestni odbor Žužemberk,

dné 8. avgusta 1893.

Fran Walland,

prvomestnik.

(178-2)

Naznanilo.

Franč Kastelic v Novem Mestu št. 87. proda po prav nizki ceni dva velika vinska soda, 50 in 35 avst. vedrov, in jedno leseno vinsko prešo z dvema oddelkoma.

Isti daje tudi od 1. oktobra v najem štacuno z magacinom na jako pripravnem kraju. (205-1)

V kavarno v Novem Mestu

se sprejme

učenec,

kteri je vsaj ljudsko šolo dovršil in ima veselje do te obrti. — Več se izve pri lastniku

(184-2)

Janez Schmidt-u.

(204)

Salongarnitura

z mizo vred in tudi druga pohišna oprava se radi preselitve takoj proda pri gospej **Bohumili Plaminek**, soprogi nadgozdarja v **Pustnicah** (Steinwand), nad Toplicami.

Klavir, jako ceno, se radi preselitve prodá. Več pové uredništvo „Dol. Novic“.

Glasovir,

še dobro ohranjen, proda se takoj po nizki ceni.

L. Ropas,
v Novem mestu.

(207-1)

Učenec,

ki je zmožen nemškega in slovenskega jezika in dobrih starišev, se sprejme takoj v prodajalnico z mešaním blagom pri

Franč Uranikarju,

v Laškem Trgu.

(196-2)

Kladvišča (batišča)

drenova in psikova 1m dolga, 4 do 8cm debela, kupuje po najvišji ceni

Ivan Wakonig,

Šmartno pri Litiji.

(260-1)

V prodajalnico z špecarijskim blagom in železnino se sprejme takoj

učenec.

Isti mora biti dobrega zdravja, lepega vedenja in je moral I. gimnazijo ali vsaj ljudsko šolo prav dobro dovršiti.

Franč Kastelic,

v Kandiji pri Novem Mestu.

(197-2)

V grajščini na „Marofu“ v Srebrnčah

se v službo sprejmeta

volar in kočijaž,

kteri je pri konjih vajen.

(201)

V graščini Volavče pri Št. Jerneji

je na prodaj

50 veder izvrstnega belega vina,

po nizki ceni in v vsaki množini.

Na prodaj

je iz proste roke na Krškem vinograd, vrt, paša in kamenolom „pri zatonu“, v obsegu 1400 □ m. Dalje je tudi na gmajni pri Krškem njiva z vinogradom in travnikom v obsegu 1213 □ m. Plačati je treba takoj. Ponudbe sprejema posestnik, gospod **Ludovik Weber**, c. kr. davkar v Ložu pri Rakeku — Notranjsko.

Prostori sedanje pošte

na glavnem trgu, pripravni za prodajalnico ali gostilno se oddajo v najem. Natančneje pové lastnica pl. **Fichtenau**.

Št. 7390

Razpis.

Na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem Mestu, — z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom, — izpraznenih je 9 deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1893/94, katero se prične 3. novembra 1893.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstejša zdravja, lepega vedenja in so z dobrim uspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in poduk v šoli, obleko si pa morajo sami preskrbovati.

V šolo sprejemajo se tudi:

1. Plačujoči učenci, kateri plačujejo po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa 20 gl. šolnine na leto in

2. eksteralisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo le šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr., se imajo

do 15. septembra 1893

isročiti vodstvu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam priložiti je rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju, in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu, priložiti je revers ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani,
(198—2) dné 7. avgusta 1893.

Krojaški pomočnik,

kateri je vaje prirezovanja, ima delo proti ugodnemu plačilu po dogovoru pri

(189—2)

Ani Schweiger
v Črnomlju.

Ograja iz litega železa

se cenó dobi pri

(178—3)

G. Tönnies-u v Ljubljani.

V Dol. Podborštu, pošta Mirnapeč se iz proste roke prodá

posestvo v dobrem stanu,

obstoječe iz zidane hiše in vsega gospodarskega poslopja, njiv za 25 mernikov posestva, 1½ orala travnikov in dveh oralov hoste. — Ceno pové lastnik

(185—2)

Matija Žagar.

Pokrit sejmarski voz, dobro ohranjen, je na prodaj.

Več pové opravništvo „Dol. Novic“. (195-2)

Logarji se sprejmejo.

Isti morajo biti trdnega zdravja, zmožni slovenskega in nemškega jezika, ter imeti vednosti ljudske šole. Letne plače dobijo 180 gl., prosto stanovanje, drva in nekaj zemlje v užitek. Odsluženi vojaki imajo prednost. — Ponudbe naj se pošiljajo knez Auerspergovemu gozdarskemu uradu v Sotesko, pošta Dvor pri Žužemberku.
(151—2)

Kuharica išče službo,

vešča vsega, kar se tiče gospodarskega in poljskega posla. Vstopila bi najraje h kakemu č. gosp. župniku. Ponudbe sprejema Marija Lubše, poste restante Metlika.

Kovačnico

dá v najem za več let Anton Pirnat, posestnik v Gradcu pri Metliki. Orodje je vse novo in za dva ognja pripravljeno. Vpraša se lahko do 10. avgusta t. l., drugi pogoji se zvedo ravno tam.
(181—3)

Naročila na izvrstne ameriške trte

(vkoreninčene) posebno Portalis in Salonis, pa tudi navadne Riparie vrste, sprejema

(193—2)

grajsko oskrbnništvo na Raki.

Pod Žalostno Goro pri Mokronogu je na prodaj radi selitve

lepo posestvo

(159—3)

obstoječe iz mlina na tri tečaje, hiša v dvoje nadstropje in s cementom krita, njiv, travnika in gozda. — Kupi se lahko več ali manj zemlje in po dogovoru se za polovico denarja tudi počaka. Natančneje pové lastnik Josip Gorjup, Žalostna Gora pri Mokronogu.

Hiša na prodaj.

V Sodražici nasproti pošte na glavnem trgu, št. 33 prej imenovano pri „Plutu“, kjer je bila štacuna in krčma, je iz proste roke na prodaj in sicer: Pod hišnim podstrešjem je 6 sob, 2 kuhinji, 1 čimnata in velika vinska klet, dalje je s sadnim drevjem obsajen vrt in na vrtu skeden, dva živinska hleva in drvarnica. Ako želi kupec imeti še zraven tega njivo, košenico ali pašnik, dobi tudi lahko in po jako nizki ceni. Natančneje se zvé pri lastnikih, oziroma pri

(179—3)

Jože Vesel-u,

v Zamostecu pri Sodražici.

V Ameriko

se pride iz Ljubljane v Nju-Jork skozi Basel, Pariz, Havre v najkrajših dneh za 106 gold. Na ladjo se vstopi vsako saboto v Havru, iz Basela se odhaja vsaki četrtek. — Kedor želi todi potovati, naj se obrne na Zwischenbarta v Basel (Schweiz).
(166—4)